

Бүгү чурттарың, пролетарийлер, каттыжыңар!

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-ниң Дээди Соединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 229 (12319)

1983 чылдың октябрь 4, вторник

1925 чылда үндүлүштүнгөн

Өртөө 3 коп

ЧЕР КЫРЫНГА ТАЙБЫҢНЫ КАМГАЛААР

Бүгү делегейниң кичээниң СЭКП ТН-ның Чингине секретары, ССРЗ-ниң Дээди Соединиң Президиумунун Даргазы Ю. В. Андроповтун Медегелиниң уланган. Ону чер болганда оңа чулула документ, СЭКП-ниң болгаш Совет чазактың делегей хөгжүлүшүнүн эң айылдыг үзүндө шийтирилг болгаш чогуур өйүндө сөзү кылдыр хүлээп ап турар. Бистик чурттувустун чазак күзел-соруунун чаз илерели, кичи төрөлгөтениң угаан-сарыылче кыйгыры кылдыр ону үнелеп турар.

Өртөмөйчииң найа-даа дивинде чурттап турар болза, делегейниң дүңкүрүлүг чорунун чавырлышкынының үе-чадасын кичилер кончук эки билер. Ол чорудулганың кал-барына болгаш ханылаарына улустар улуу-биле бүзүрп турганнар. Чавырлышкын яролуг айылды чок кылыры-биле холбашкан болганда, ам-на шөлүн чурттаар, ажалдаар, ажи-толду өстүрер кордал бар-дыр деп кичилер болуп турганнар. Ам оң орунга кичи төрөлгөтөңе хичкен-дар-жытыг чөрүдүлгө-биле долуунган, өлүмүнү боо-чепселтен бачадаан делегейге кирип болурунун айылы диргелип иелген дир. АНШ-тың амгы администрациянының делегей херектеринде чорудуп турар улаанышкыны оңа чыгач турар.

Совет удуртулга тургустунуп келген байдалда совет кичилерге, өскө-даа улустарга болгаш курунелериниң политиказын тодаралдыры дээш харысалгалыг бүгү кичилерге ол улаанышкыныга бодунун үнелээшкенин дыңнадыры эржемок чугула деп санап турар. Бир эвес кыскасы-биле чугаалаар болза, АНШ-тың ол чыгаашкыны дээрже—делегейге шыкың кыжынышкының дайындырак улаанышкын-дыр. Оң кал угаззы— өскө курунелериниң болгаш улустарың эрже-жытыктарын тоол көрбөй, делегейге тергидеңки туруштары Американың Каттышкан Штаттарга хандырып бээрин ордандыры-дыр.

Ол бо чазактарын политиказын хамыктын мурнунда оң хөдөлүшкенин барымдалап улустар үнелээр. Тайбың-нын, улустарың бот-башкарылганың болгаш догуннаашкынының хөдөңгө бердигениниң дугайында АНШ-тың президентизиниң жасалча медегели америк политиказын алыс утказын чавырч-чап шыдазас. Амгы америк администрацияның политиказын эки талам чорту хөгжүп болурунун дугайында хоозун бодалга алып турганнар сөөлүг уеги болушуннарга дүштүр алгаш, херектик боттут байдалдын угазылалды-биле бодап келир ужурулуг. Боо-чепселтиң хемчээл таласы-биле деңгөөр чок эңдере бугуруушкуну, нажар-олтуг күткүшкүнөр болгаш көмөгү үлгүлгөр, эржин алып калчарлар барган антикоммунизм—Вашингтон-нун бөгүндө кичи хөөн чок политиказы ол-дур. «Совет шери кыжынышкын» дээр чүүл-биле шырымаланып алгаш, оң-биле коорудуп, делегейниң салым-чолун шийтирилээр ролду ойноп эгелээш ам кээп нитилел системасы болор со-циализмге уду «крестинг похоту» чарлаарына чедип, делегейге социализмниң сыңар чери чок (Вашингтоннук күзели-даа ол) деп кичилерге угадырын ордандып турар.

ССРЗ бодунун таласында күжүн көргөткөниң турар. Амгы нарын байдалда делегей херектеринге нандыг таладан хөдөлө экил деп айтыры совет удуртулга турбас-даа. Бистик улаанышкыны биези хөвээр тайбыңны быжык-лаарың, курунелер аразына кады ажалдашылганы калбар-тырыңе база ханылаарыңе уланган. Совет Зөвлелиниң Коммунист партиязын, бүгү совет улустуң күзел-соруу ыдыг. Бүгү улустарың күзел-бодалы база ыдыг дээринге бугурур бис» — деп, Ю. В. Андропов медегелен.

Кичи төрөлгөтөң өлүмге таарышпас ужурулуг! Боо-чепселти эңдере бугурур чорун доктаатыгын турар ужурулуг. Европада стратегия-да, ортуам ыракшылдың даа яролуг боо-чепселти кызыгаарлар база кызырар таласы биле алыс бурунгаар сорулгалыг саналдарын идип үндүрүп тура, чүгө ССРЗ-ни, социализмге деп каттыжылга курунелериниң эвес, а өскө-даа бугу чурттарың айыл чок чорунун дугайында сагыш салып турарымы ол. Европада яролуг чепсел-кинишкенин кызыгаарлар дугайында дугурулганы чедип алыр арга ам-даа бар. Ынчангаш ССРЗ-ниң шыңчы, боттуг, дөң эрже болгаш бир дөмөй айыла чок чоруткун принци-винге үндүлгөткөниң бугүдө билингер апарган саналдарын ылапты-биле барымдалаары чугула. Бир эвес Барыны Европа чурттарың чурттакчыларының хай нөзикниң күзел-чүткүлдеринге чурттур Американың яролуг ракеталары Европа дикте көстүп келир болза, АНШ-тың удурткуч-ларының таласында база оң биле кады хөдөлүп турар НАТО-нун өскө-даа чурттарың ажалдакчыларының тай-быңның хөдөңгө удулган улуг хемчээлдиң, дайындыр чоруп ол болур.

Массалык-биле хыдырының чепселти бугурур болгаш мөөңсөөр дээр чарышка принципалдыг удулганыкы болбу-шаан, Совет Зөвлели ол чарыш кичи төрөлгөтөңи мурну-нда тургустунган чангыс-даа айтырыгы шийтирилээрине че-дирбес дээринге бугурур турар. Боо-чепселти эңдере бугу-деринге сарылч чонка чарыдап турар материалдыг кура-ларын аңгылаары, кичиниң төңчү чок чогадыкчы аргаларын идиел тыяры — кичилерни каттыштарының курунелериниң политиказын тодаралдырың кол үндөниң ол. Милитаризм-ниң күжүн доктадыр, тайбыңны тамыже хөмдүрбес дээр нити күженишкенин мөөңсөөр херек. Ол бүгүнү калбап массалар хай-хөй-биле медеп билип турар. Оң чимээ — Европада болгаш өскө-даа диктерде калбарган ракеткага уду, дайында удуш шимчээшкенин болор.

Делегейниң бугу-ле чурттары-биле, оң иштинде АНШ-биле тайбың чурттаарын Совет Зөвлели күзеп турар. Ында аг-рессия планна-даа чок, боо-чепселти эңдере бугурурн алба-давай-даа, бодунун социал туружун сыгавай-даа турар. Чер кырынга тайбыңны намгалап аоттырар дээр бистик чур-тувус бугу-ле чүдүлгөни кылыр. СЭКП-ниң болгаш Совет ку-рунелериниң тайбыңга ынакшылдыг даштыны политиказын совет улус чангыс эп-сетимдиң дөтөтүп турар.

Чазак сөткимди бугу улус Ю. В. Андроповтун, Медегели-нин сөткил ханышкыны-биле хүлээп алган. Кичи төрөлгөтөңе уду диргелип келген халапка уду дөмөсеге улустарың күженишкенин каттыштарыңа чак күштүг кыйгы ол болган.

(«Правданың» мурнуку чүүлү).

✱

Барыны-Хемчикте «Бар-лык» совхозтун ногаажы-лары он бирги беш чыл-дың өскө чылында нити-зи-биле 48 гектар черде ногааларны тарааш, оң иштинде 15 гектарда на-пустаңың багай эвес дүң-дүн ажаап ап турларлар.

Хевек Хүрекова Иргит ажал-агыда дүңжүлгалыг ногаажыларның бирээзи. Ол ында 30 чылдар иш-тинде ак сөткимди ажал-дап, ногаа өстүреринге эвээш эвес аныктарны өөртөтөн.

ЧУРУНТАРА: дүңжүл-галыг ногаажы Х. Х. Ир-гит: картофель ажаалдазы.

А. ХАСАНОВИЧНИН, В. САВИНХТЫН ФОТО-лары.

✱

КАЛЕНДАРЬДА—НОВБЕРЬ

«Тувашайбыт» бугурулге каттыжышкынының Бин-Хем районун амыдырал ханды-рылга бугурулге эргелелинде палыс даараа чөткит амыл-макталдыг. Бригаданың уран-шөвөр холдуг мастерлери ча-гы бургузун чагыкчыларың сөткил-сагыжыга таарыштыр-шынарың даараар сорулгалын эки боттандырып турарлар. Оң аңгыда олар ай-квартал сааның бугурулге планын доктаамал амыр күүседип

чаңчыккан. Бригадада му-нанчылар арбын. Оларның би-разыңе дээрланычы мастер Татьяна Семёнова хамаарып. Татьяна Семёнова бугурул-ге чыдаашылчы маргылаа-рын мурнакчылар. Он бирги беш чылдың үшкү, өскө чы-лының эрткен айларының планын оналдаарын ол өө-рун мурнай хуусаадан эрте күүседипкен. Оң куш-ажыл-чы календарында бо хүнөрдө — ноябрь.

Районун амыдырал ханды-рылга бугурулге эргелелинде хөдөңгө улустун бажының дүгүн таарар мастер Надежда Ветина база коллентивте мурнакчыларың бирээзи. Бо чылдың сентябрың хуула-планын оналдаарын мастер хуусаадан эрте август 25-те күүседипкен.

Л. ЧИГАРСНАЯ.

Бин-Хем район.

ОРГАНИЗАСТЫГ ЧОРУТКАН

Тыва республикастун чер-черде белеткел организация-лары арга-арыгын, тайга-таң-дынчыл байлаа — кат, мөөгү, тоорук белеткелди эртен ча-йын элээн организациястог чоруткан.

Чурттагы чондан чээрби тонна көк-хат, инек-караа, киш-кулаа хүлээп алдынган. Каа-Хем кооперациязың аңгы-аңгы ажал-агы чөткитиң коллектив эки ажалдап, сес тонна катты

чыгган. Тожунуу—4,6 тонна хүлээп алган, Чөөн-Хемчик районунун белеткел контора-зының ажалдакчылары кат-чымы чып белеткел план-ны оналдаарын 140 хуу күү-сеткен.

Мөөгү чымылдан база ор-ганизастыг чоруткан—3000 килограмм белеткиткен. Оң чымылдың Каа-Хем коопе-рациязың аңгы-аңгы ажал-агы чөткитиң, Чөөн-Хемчик райо-нуң ажалдакчылары кон-тораларың коллективтери

идекейлиг киришкен.

Эртен чылга бодарга ары чыгырың бо чылгы чымыла-ды дүжүтүп болган. Чуртта-чы чондан ол—13,5 тонна са-дым салды. Ол—планда көрүнгөниңден 3,500 кило-грамм хөй.

Салып алдыган вареше-кат-чымы республикастун үлөтүр комбинатына кирип эгелээр, оларны ажалдап кыл-ган соңдо, республиканың садыг четкилеринге садыр.

Бистик мөр.

КИШИНЕВ. Коммунист күш-ажылдыг шалыччы-ларың республика слдү Мол-давияның пайыскалыгы болуп эртен. Күш-ажылды коммунист бугу-биле көр дээр шимчээшкениң 25 чы-лында ол слдү тураскаат-кан. Күш-ажылды бугуру-чүлүн улам-на белдериниң продукцияны шыларын эки-жериниң дөткит аргалары-ның дугайында слдүтү кир-дикчилер чугаалышкан. «Со-циалист чарышты организа-ция» оң түңгө-дөткитиң тү-дүрүшүн, практиканы сай-дыртылгачылар дугайында СЭКП ТК-ның доктаалыг күүсөдүр таласы-биле хемчег-лерге оңа кичээниң слдү-

тун киржикчилери угадыр-ган.

ОДЕССА. Украинада эл улуг каттыжышкында—Тар-рутинскиниң агроцестур кат-тыжышкынында виногра-д өстүрер совхозтарың виногра-д дүжүдү комбайнлар-биле ажал эгелээр. Аргаттарың бирээзи-ле чээрби кичили күш-ажылды виногра-д дүжү-дүнү ажалдадыла солуп турар. Бугу техниканы на-гому арга-биле ажаллап ту-рар. Тарутинскиниң чер ажал-дылары бо чылдын 38 му-тонна кат-чымын ажалла-дыр деп турар. Ол дээрже—беш чылдын эгезинде турга-нында беш катп хөй болур.

ДЖАМБУЛ. Курдайск рай-онда чаа сугтарыга система-зын «Трудовик» болгаш Ко-ммунист аттыг колхозтарга дөткитиң берген. Мал чөм-пери культуруларың өстүр-еринге болгаш хөй-биле бу-дуринге чаа сугтарыга си-стемазын ажаллаар. Сугта-рыга системазын дуузы-биле хөй муң гектар канда-чал черлерин суг-биле хан-дар.

Чаа системаның ачылыла сугтаттыг шөлдөр калбарар,

чер ажылың дүжүтүп бе-дир. Ажал-агылар амгы беш чылда нити-зи-биле 40 муң гектар сугтаттыг черлерин ажаллап эгелээр.

ПРЕЖЕВАЛЬСК. Иссик-Куль областа бо чылды чы-жырганың чаагай дүжүдүн өстүргөн. Кат-чымы ажаллап совхоз-комбинатны ажал-ишчилери хемер уулу-дан болгаш лагерь черлерини кызылаарың чыжырганың чызы эгелээр. «Арашан» сов-хозка чыжыргана олурутула-ры элээн каш чылдар буру-нгаар чоруткан турар. Спе-циализастыгын ол совхоз-тун чер ажылыңы бо чылды чыжырганың дүжү-дүн бир-ле дугаар ажаллап ап турар. 250 муң чыжык бака чыжыргана хандыгың ажал-дай кылыр—совхоз-комби-наттың ажылыңың шийти-рилээр. Ол дээрже, планна-рыңдан 25 хуу хөй болур. Артык чыжырганың Урал-дын, Сибириниң, Ыраккы Чөөн болгаш Соңгу чүтүн үлөт-үр төптөриңе чорудар.

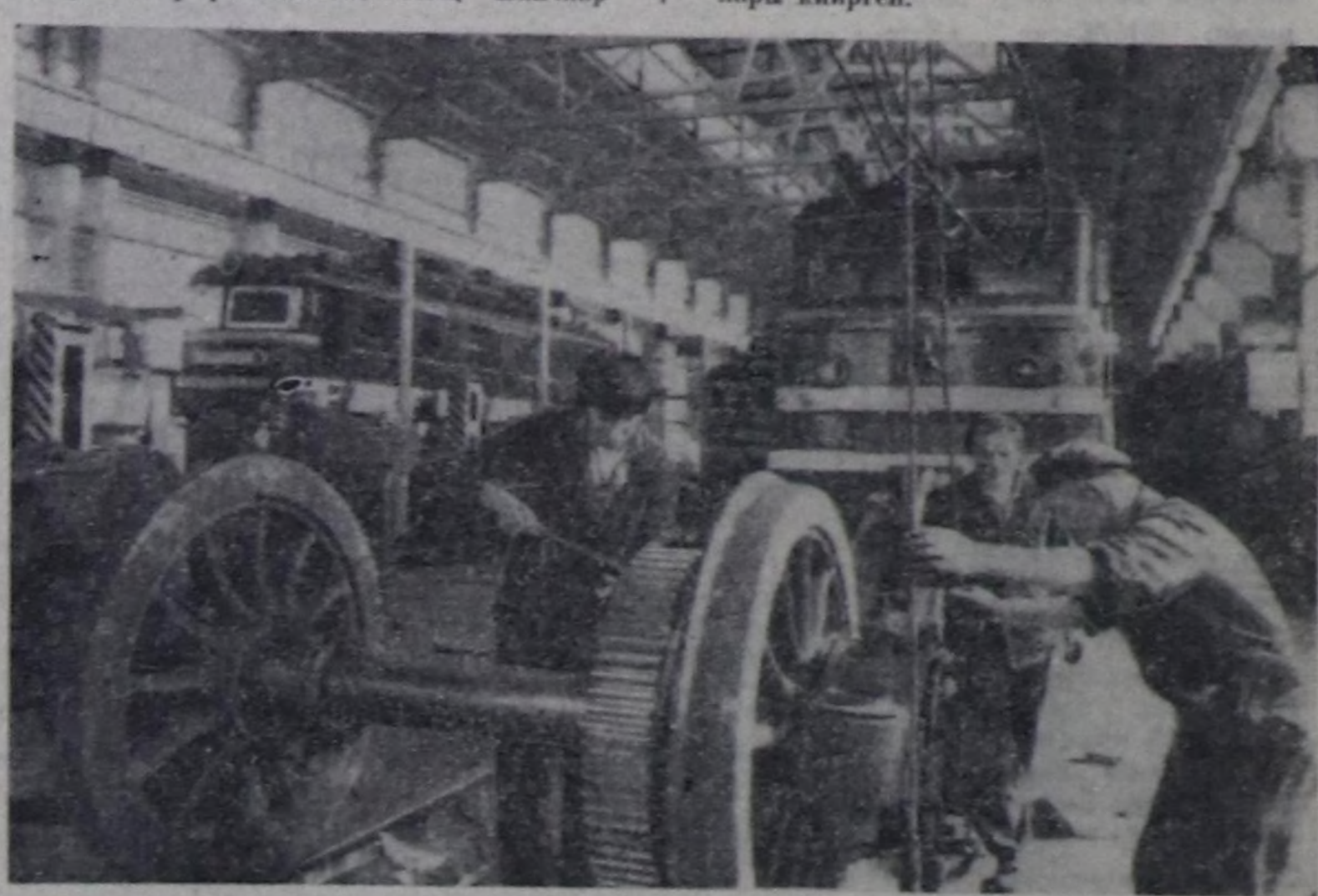
ТАЛЛИН. «Күсүк саз» деп дөткелени Эстонияның найа-сылдында ажиткан. Нога-

УЛУГ ЭГЕЛЭЭШКИНИН ЧАҢЧЫЛДАРЫ-БИЛЕ

МОСКВА. Москаның демир-орунуң «Москва—Сортировочная» депо-зунун барык 1400 ажылчыны комму-нист күш-ажылдыг шалыччы бедик ат-ты эдилеп турар.

Будурулге коллектив демир-орук чет-кизиде бирги чери болгаш ССРЗ-ниң Орук-харылаа министрствонун база ол адырның профсоюз ТК-зының шалчы-ры

Кызыл тутун ийи кварталды улаштыр бы-жык-биле туудуп, ээлеп турар. Коммунист күш-ажылдыг шалыччы-ларың болгаш коллективтериниң патриот-тук шимчээшкениң 25 чылында алдар кылдыр бо чылдың октябрь 15-те комму-нист субботникти эрттирер дугайында ителекчи саналды депо-нуң демир-орукчу-лары киирген.

ЧУРУНТА: электровозтар сеп-таар чаз дөтө. Мурнуку олурулга: коммунист күш-ажылдыг шалыччылар сеп-теки слесарылар (салагай та-лаан ол талаа) комсомолчу Александр Биселен, комму-нист Н. Н. Чуприков биле

М. С. Рожков олар ажал үе-тинде. В. СОБОЛЕВИЧ ФОТОЗ. СЭТА-ның фотохрониказы.

БИСКЕ ТАЙБЫН ХЕРЕК

Бо сөстери Кызылдың үлөтүр бараанарың са-дымың «Саян» универмагың салдыжымы. Тыва АССР-ниң Дээди Соединиң депутаты М. О. Саяа алаа болган куралга чугаалаан. Ол сөстери кол-лективниң бүгү кыжгыны дөткөткөн. Чер кырынга тайбыңны кыжылаарыңа үлүг киирер дээр, ук са-дымың коллектив ханылаар ажалдаарыңа база күш-ажылды чамды чөткөткөниң чугаалап бээрин Кызылдың үлөтүр бараанарың салдымың дирек-тору Б. Т. Санчидеи бистик корреспондентивс ди-дөөн. Оң харылааны болза:

— Совет чуртун кырынга барык дөткөт хөй чыл дүжү-зүлүд хүнөп келген эвс дээрин бүгүдүр дээр АНШ-тын администрацияның ордандышкыны бистик коллективниң кыжгыны шийтирил-биле буруу шаап турар. СЭКП Төп Комитети-нин Чингине секретары, ССРЗ-ниң Дээди Соединиң Президиумунун Даргазы эш Ю. В. Андроповтун медегели бистик соруу киирп, бистик күзел-чүткүлүгү тодаргалы-биле илереткен.

Ук медегел-биле нити ху-ралга танышкан бис. Бистик Коммунист партиястың болгаш Совет курунелериниң удурткучууң өскө буруу садыгчылар, кассирлер, тех-никтиг ажалдакчылар чүл-дүгүзүң дыңнааннар. Импе-риализмниң боо-чепсел көө-ргөткөн соруу чок позитив-зың салдык ажалдакчыла-ры бир деминг буруу шап-каннар.

Бүгү-нитти тайбыңга болу-пун салышкыны киирерин салдык ажалдакчылар ол хуралга дугурушканнар. Боду-нуң ажалдаар участогунга өскө бугурулгуг ажаллаар, садылаашкының культу-ра-зын бедилер, чогаалчыны идекейлиг улам көдүрер со-рулга кичи бугурулде сал-дынган. Ынчангаш, он бирги беш чылдың өскө чылыңы планын оналдаарын буруу күүсөдүр дээр ажалдаар бис.

Ыдыл сорулгалы салдык, салдык коллектив эртен олурунча хай көрүп, бо чы-лың кичаар ажалдаанын аналдаар.

Күш-ажылды организация-таары ажаллаар, бугурул-ганы садыла-чүрүмүң быжык-лаар таласы-биле бо чылдын эгезинде республикага кыжгы-гү үндүрериниң бирээзи бистик салдымы болза.

«Сөгүз» эс — кертең иш» деп үлөтүр домак бар. Элек-ки коллектив кошкык ажал-дап болбас, ол хоойу-дур. Садым алыччылар эгит, таарымчалыг болуң дээр, оларны негелде-хергел-ли долу хандыры дээр са-дыгчылар чогаалчың бугу-биле ажалдаар. Магазинер-

БҮРҮН ДЕТКИДИВИС

Бистик бугурулганың ком-мунистери, бугу ажалчыны-ры, инженер-техниктиг ажал-дакчылары СЭКП ТК-ның Чингине секретары, ССРЗ-ниң Дээди Соединиң Президи-умунун Даргазы Юрий Влади-мирович Андроповтун меде-гелин бурун чүдүдүтүңүш-күн-биле дөткит, хүлээп ко-рур турар. Бистик коллектив-те Ада-чурттуг Улуг дайы-ның кыжгыны, хандыгың, дайы-хандыны амылаа ден чүд дөт чүткөн чүткөт эртен, оң аар-берге үргөзүн херек кы-лырды көргөн хоочуннар хөй. Оларны идип салган, күш-ажылды чавылдаарга кичи-аңгыткың анык ажалчылар база-ла тайбын күш-ажылга, чоңуңа тоелетип бараан бо-лурунга бердигенер. Ын-чангаш бистик кичи бугурун-ге тайбың эртим, дайы кү-дөө империализмге бөткүтү-нөөр хонувус чок. АНШ-тын Рейган баштаан чавыкчы-лары делегейге яролуг ха-лачы кылды, боо-чепселтери эңдере бугурур уламчылап турар.

Скоруң ол политиказын Юрий Владимирович бодунун медегелинде плантыг сой-лаан болгаш бистик парти-ястың болгаш курунелериниң туружың бугурулге бистик кылдыр тайбылаарың, «Бис-

тик шугумуус тайбыңы кам-галаарың, болгаш быжык-лаарың, дүжүлүгүг чорук-ту чавырлышкының, боо-чепселти эңдере бугурурн кыжгының, курунелер аразыга кады ажалдакчы-ны калбартырыңе болгаш ханылаарың мурнуку хө-вөөр улаанга болуп турар» деп, Ю. В. Андропов меде-гели айткан.

Ында бистик партияны-тың бүгү совет улустун ту-соруу алаеретинге. Ону че-дин алыр дээр тодаргай бол-гаш дорт саналдары Совет курунелер идип үндүрүлгө-н. АНШ-тын чазда болган НАТО болуңуң чурттары оларны хүлээп албас дээр кызыл, ойталап турары билин-тир. Бо таарымчалыг кым тайбың дөт туружук турары, кым боо-чепселти эңдере бугу-дерин уламчылап турары идекс көстүп турар.

Ынчангаш бис Коммунист партияны, Совет чазактыг политиказын бугуру-биле дөткит, Төрүн чуртувустун чөткөткөткөниң дээр хөй алыс, быжык сорулуг ажалдаар бис. В. ГОЛУБЕКОВ, республика тигорфаанын-да пех начальниги, партия организациязының секрета-ры.

Түдүрүлгө
«Правданың»
БИСИНОТЕН
№ 1. С. П. ПУШКИН

ТУЛУУШКУНУНГА КИРИШКЕНИМ

Тывага улусчу революция 1921 чылда өскүсүп үнгөштү. Оон соонда каш чыл эртенде, Тыванын Араттын Революстун шерин тургускан болган аяда чыл бурду ээлчегин келдириштинин чоруу деп доктааткан. Тыва Арат Республиканын шерини организационун болган тактикалык Совет Эмчилинин үлестирин, тараачыларын Кызыл Армиянын үндөсүлөп алган.

Оон-биле чергелештир Тыванын революстун шерини өөредиле программанын маадырдыг Кызыл Армиянын үлестирин өзүлгө боттандырган эгелзун болган оон политиктик болган дайынчы белеткелдерин шыгыртышкан. Оон кол сорулгазы болза, Тывага Улусчу революциянын чаалан алышкындарын, чурттуу хамаарышчас чоруун камгалаары бооп турган.

Совет Тыванын 40 чыл бо-дур оон демделген ээртирине белеткен турар бо өөрүшкүлүгү хунерде Тыванын революстун шерини дуга-былда кыска сактышкынын номучуларын кичээнигине бараалгаттым.

Революстун шерини политиктик болган дайынчы белеткелдерин хун бурдула болду ээрти турган. 1930 чылдын март айына 11-нч хуну чык. Өөредиле соонда казармага экеринге, дайынчы өөрүм оолдар бир-ле дугурзун болган шикчилер, ийи-бээр далаштыг чүгүрүп, эсер-чүгенерин, боо-чөпсүн белеткен, кара орукче дөңсөшүн турар болду. Казармалар үнө маанын келтирерин, айт каажазын чанында хей шериглер эсер, чүгенин болган боо-чөпсүн бүрүн-биле дерип белеткен алган, мырыял дайынчы байдалда белен турар. Ол ара-зында бодум аймарай бергеш, мези эжим Шырпаптан:

— Чүү боду берди, мен чоп орта билдей тур мен, эжим? — деп айтырармын, ол мези кулаага оожум сымаран-дыр:

— Бөлүк шериглер Хемчик бадар чүе дилер. Чөре бир-ле чүе болган боор. Ол ара-зында бистин вазуудустун командири Намчак мезе чедип келгеш:

— Че, эш Эртинге, кадымдар эки апардым бе? Бир эвес эки болза, шериглер биле кады Хемчик чоруур силер-диле.

— Бадар мен, кадым эки апарды, эш командири дидим. Вэвод командири:

— Доран белеткен — деп дужаалды.

— Диннадым, эш командири — дэши, дүрген-не айт-кажазым барган, эсер-чүгенин, боо-чөпсүн доран-на белеткен шап алдым. Ол тур Хемчик бадар дэши өөрүм-биле кады шууту 30 хире кичи айттыган чоруулар дужаал манап тур бис.

Ол хун дүңсөшүн 11 шакта штабтыг эженин аксыга дайынчы байдал-биле чыкса-лып турупкан бис. Ол доран 7 машина шуштур чедип келген, хамык чүгүвүстү чү-дүргөш, Хемчиктин ууче ба-дымкан бис. Ол үеде амгы ышакан, каалама орук чок турган, Кызылдан 11 шакта үнгөш, Шаган-Аргыга эргенин оон шакта чеккен бис. Аяда бистин мунар аттары-ныс белен турган. Шаган-Аргыдан айттыган Чадаанага ол хунун дараазында эртен дэл бажында четтинис. Ол доран Чадаанын алдым хурузунин аргында шаттан хөме тавартып кирген бис, ыччалыда хурузге чангыс-даа кичи чок, шуут ээн болган.

Чадаанага ийи хонган бис. Ол үеде арат чон кымыа тутул кииктинче, чонун эрге-шөвөзүн камгалаа ре-влюстун шерин өөрүштүгү утук ап, биске араттар чү-чүз-биле каттыккан, бистин дөңсөш, биске дуаалажын турган. Аяда мичаар үр саада-ныс ужуру болза, дээр-бечерини кайда турарын то-даргай биле алары чугула турган. Орта чоруп турган бис оларын чамдым

Өвүрде чоруп турар, бир ке-зэ Шемини бертин ооргада Демчи деп ламанын аалында турар деп биле алган бис.

Дыка дүне аларганда, ол кажар ламанын аалынга хе-нертен хөме таварып кирип келеринисе, чангыс-даа кичи чок, бистин суравыс ды-лааш, үш өлгөргө таалым-налар долдуу дымган ээт, чөккөс, саржаг, аш-чөмни бөзүн албайн, хайын турган аш-чөмни каапкан, угаан-кудун оскунуп дөңсөшөр болган. Аяда бистин ужура-га челе бергеш, аяда Хемчи-тин аш-чөмнү дөңсөшөр бо-ла, дээрбечерлер Өвүрге бе-зэ, оларын миде бээр к-д Бора-Шайда Шонакан т-г-рыкча, Демитрен болган Бай-Шырап олар дээрин чаалап чок болган.

Демчи ламанын аалында айттыган, Шемини бертин оорганда чурттан турар Долдун чагырыкчынын аалын-га челе бергеш, аяда Хемчи-тин аш-чөмнү дөңсөшөр бо-ла, контрреволюстун Суунакты болган Чамы-Камыс ламаны тулуп алган бис. Олар дөзип бөзүн четтиккен, Суунактуу чыткан ширээлг орнуун адаган чанаткан чыткан. Оларын хулуун, Чадаанага турган революстун штабче чо-руудукан бис.

Бистин бөлүгүсө ол-ла хун Өвүрде Бора-Шай деп чөре чурттан турган ийи каалайыг Бай-Дүйтөйени туткан, оон бис үш үстүп алган бис. Кол жүкүсө Бора-Шайны кулу Шонакан чагырыкчыны азынче угадым чөрууна, а эскерлерин Бора-Шайны соңгу, муруну талалары-биле аалдар таварып, шаттар оу-дур.

Хоочуннуң сактышкыны

ту чораш, үш бөлүк дүшү үзүндө Шонакан чагырыкчы-нын аалынга утукжун кел-геш, ону тулуп адымыс, чүге дээрде ол чагырыкчы дээр-бечерини кол кижилерини бирөөн турган болган Чөм-Хемчиктин амгы даргазы Се-дембалды дүлүп алган, хол-бууду хемдирээш, бодуну өөнгө хоругдал, байсаал тур-ган.

Ол-ла хун Бора-Шайла Ман-чүрөк деп дагыны Борбак-Аргыже чингелеп баткан ужу-га чедип чоруп орган, ак дээрбечерини бүзөөлөшкөн-ниге таварып бергеш, эртен-ден кезеэ орайт чедир боо-лашкан бис. Ол тулушкуну-га бистен 5 аят өлгөш, 1 аят балытканга, а шеринин хе-дөмөшүн Ночин болган дайынчы. Бышак-Кара олар маадырлык-биле өлгөн.

Ол дүне Чадаанага эп кел-геш, командадал черинин дужаалын дугулар дээрбечерин бүрүн-биле утуккан чок кыл-дыр дэши хей шериг Өвүрге угай катан чорупкан бис. Бора-Шайга чедип келеринисе, чангыс-даа ая чок, дээр-бечер көжүрүп алган, моол чуртунче угай чорупкан бол-ган. Шабтан 10 кидж үс-көш, дээрбечерини барган уун тодаралыр дужаалды бер-ген. Оларын аразында Шем-чиртүт Чинзег. Дыткы-оол алар бар. Хайгылыч бөлүк Бора-Шайны дик кууду бат-кан. Солдур деп дагыны ки-рылдан дурулган көөрүшүсө, Бора-Шай аксылны иштинге хараалыг кызааны 60-70 пярч чактыг, хову сынмас хей мадам сүрген дээрбечерлер Моол кызыгтарында чедер чы-гай берген көжүп бар чорлар.

Бистер оларын аяда чедир-бес дэши, айттын сыр кара маны-биле сүре берген бис. Дээрбечерлер бистерин ба-разымыс көрүп кааш, шары-ларда чүгүн, аш-чөмү, ка-даларын бөзүн кагаш, 80-90 хире атыгы кичи моол чур-туныс дөңсөш мый болган. Айттарымыс чүгүрү болган бис оларын чамдым

оол үжөлзөн дээрбечерлерин соондан чыпшыр сүргөш, моол чуртунче 20 хире километр ха-нылап киргеш, боолажын тур-ган, харагыны мийр дугу-келгеш, бодуустун иштерин-исе аалар каттыжар ужура таварышкан бис. Бистин соо-аустан чоруп орган хей шериг эштеринисе дээрбечерлерин каапан чүгүн дугуруп, ми-лин бөдө сүрүп алган, ховар черде чыгылган турган.

Даартамында даа хаязында хей шериг Бора-Шайны ас-кында айттыган, дээрбечер-ини сүрүп чорупкан бис. А оларын каапан чүгүн пар-тизанарга үдеткеш, Чадаана-же чоруткан. Хей шериг Саг-лыга челе бөзүрүнисе, аяда арктан араттар дээрбечер-ге каттыга берген, а олар-ныч турар чер Саглыны аксылда Манчүрөк 90 хире өтүп көжүрүп холдурган, хей малды ила тыраан деп ми-нлг болган. Оларын Бүрбү-чүр чачын командалып тур-гар. Дүмчүк-Хелин лама ила дүп-хүн чок хурунени, шериг кижилери даган-биле тулуп алган, революстун шерини келер ууче үндүрүп, арте-дил, хуожат турар деп ды-наткан.

1930 чылдын апрель эгел-де, эртен эрте 10 кидж со-саттыг хайгылганда бистер-ин Саглыны Кыдыл-Калыны тавартыр чораш, Манчүрөк хемчин дугуна чөткөш, дээр-бечерини байдалын биле алары-биле шатбан чоруп-кан. Бистер Кыдыл-Калыны эрктеш, моол кызыгтарына коошулуп олоруутка, бис-терже утук бир чик маши-на чоруп олур. Ол машина бистерин көрүп кааш, бир тейини дэуэйтге тура дүшкөн. Дурулган көрүп турарымыс, машинада үш кичи үнгөш, тейин кырчыне үчө берген, бистерге база дурулган көрүп турар.

Дээрбечерлер машина кайда боор, Моолдун револю-стун шеринин улузу боор дикшеш челе бөзүрүнисе, шы-нал-ла, оларын талызын болду. Олар бистин штаб-ыска келгеш, дээрбечерлер бистин-биле кады бүзөөлөп чок кыдырып дугурушкан.

1930 чылдын апрель 3-те, даа бажында Моолдун ре-вешерия Саглыны Манчүрөк шөвөзүн Бүрбүчүл чачын-ны командалыканы 300 амыг кижилер дээрбечерлер дугу-жуга дугулар Манчүрөк хе-мичегештин муруну талыздан боолан эгелзөшөр. Тыванын ре-вешерин ол хемичегештин соңгу талыздан халап кир-ген. Иччалыда-даа кайы-даа талалан дээрбечерини бажы ажар боолан турган, чүге дээрде оларын аразында уу-дур, бисе аш-чөмү кирган, чөмү кижилер көчүгү хей турган. Дээрбечерлер иштинде эи-не дерин идегеттер Мар-таакы, Таваккай, Оолаккай, Дүмчүк-Хелин, Бүрбүчүл чачын баштан 30 хире ки-жи аш-чөмү, мал-хөргөш-зин кагаш, боттары угаан-кудун оскунуп, тын дөзип, Манчүрөк хемичи өгү үнгөш, ол хемини бажы Мөңчүг-Тай-гаже алдырбайн барза-даа, ол корктан уу-биле Моолдун ре-вешерини Каргы-Аксында Успанур халдун кымынга турган шатывага билбей ке-де бергеш, оларын хей ке-лин алаа туттурган. Чүгө ол хире кичи дүңгүн, аразы-зын ашылган, четтирбей бар-ган.

Моолдун ре-вешерини бис-терге айт дугулар хууздан берген аш-чөмү, мал-хөргө-штин Чадаанага үдөп чорут-кан бис. Моолдун ре-вешерин У-спанур халдун чогууга 1930 чылдын апрель-дан 4-түн ху-нунде байырлаалы байдалга ужуражын, акы-дүмү ийи чурттуу революстун шериг кесетеринин аалынын чы-калы ээртиргеш, Олар аяда арат чонун революстун эрге-чачыгын карап огу де-каптаган, ак дээрбечерлер ийи когун үе чылча швар-дэши деминг демсегирин бот-боттарыга дагыра-лазын.

А. ЭРТИНЕ,
персоналдыг секретнер.

АМГЫ ҮЕНИН ЭН ЧУГУЛА СОРУЛGAZE

СЭКП ТК-нын Чынгис се-кретари, СССР-ий Дээдэ Со-ветин Президиумун Дар-газы Ю. В. Андроповта ме-дгелзег делегейин хой-ниги-энич кичээнигенин төвүне туруп турар. Делегейин амгы нарын байдалында делетей хе-рылал киргеш, боолажын тур-ган, харагыны мийр дугу-келгеш, бодуустун иштерин-исе аалар каттыжар ужура таварышкан бис. Бистин соо-аустан чоруп орган хей шериг эштеринисе дээрбечерлерин каапан чүгүн дугуруп, ми-лин бөдө сүрүп алган, ховар черде чыгылган турган.

Совет Эмчилин бодунуң чаа-гай чоруп база аймык чок чоруп бисе улустарын чаа-гай чорутуула болган аймык чок чорутуула аныглайып, харын-даа аяда уаурааныш-тырбайн турар деп, аштыкы информация агентстволарын, солундарын, радиоуун, теле-виденин адынадыларын, тайылбырларын, политикти-болган хой-ниги ашылдакты-ларын чугалаалып оңза-лар деп дөңсөшөр турар. СССР-ий аштыкы политиканы тай-бын камгалаарычче чыгы-лыш чок уланган дээрин Гер-ман Демократтыг Республи-каны «Нобес дойнаа» солуун айттышкан, сарымалыг

уаган, ботту көрүшүк бол-ган тайбыннын салым-чолу дэши беким харымсаал Совет Эмчилин аштыкы политиканын үндөшүн болуп тур-гар деп, оонаал демдэгеш. Тайбыннын көрүнө кедер-гей аймыктыг политиканы чо-гууду турар АКШ-тын адми-нистрацияга шынгын са-гындарыны совет удурутук Ю. В. Андропов кылган-дыр деп, аштыкы паралаа бижип турар. АКШ-тын миятаричи аштыкы политиканын алыс-указы-эске курунелерин болган улустарын эрге-ажы-ктарын херекке албай, делегей-ге тергидекин туруштарын

Каттышкан Штаттарга ханды-ры бээр ордаларымы болуп турар-дыр. АКШ-тын амгы президенти Рейган баштаан оң чаала бодууну милитарис-тич планнарын боттандыра-дыр дэши кичи төрөлтеге нарын кайдыг-даа кем-буруулуг үлгөдиглерин кыдырылган чалдмайын турар дээрин америк администрацияны делетей херектерине дайызы-рак, сарымал чок хөдөлшкн-нери бадтыкп көргөшкөн.

Антикоммунизм-биле согу-рарган АКШ-тын чагырыкчы бөлүктөр делетейин салым-чолун шиптирлээр ролду боттарыга аларын семеп, төмөтүп дэши эгелдерин орал-дэгеш, «МХ» ракеталарында эгелзөшөр нерв муундурар газтарлыг контейнерлерге че-дир массалыг уузукашкын айымалыг чаа боо-чөп-сөктөр эиде бодуруп тур-гар. Идеяларын демселген дайын месидежикчи-не шиптичдер дэи оларын оралдажышкыны бугу кичи төрөлтегине кедергей ха-лаптыг уруктардыг болу-рун «Вашингтон пост» солу-нуң дилатканын дугулар аларга, «Кызылдарга» хама-рыштыр чымчак болурун орнуна муугай болуру дээр-ди деп бодалан Вашинг-тондун политиктерин эгелзөшөр хой бурзуу амгы үеде санал турар.

«Кызыл болурун орнуна» олут болган дээр» деп кал-чаалыг болган дэриин олууну бугу делегейге албайн илтердир дэи бодал АКШ-тын президенти Рейганн Катышкан Напалар Органи-зациянын иштеринде чок-ка чаа чугалаалып алаа бол-ган. Совет Эмчилинне, соми-лист бугу чурттар, тай-бынга инаа уаустарга, уду-рук кыдырылган иштерин АКШ-тын президенти ол чугалаан кылган болган Ва-шингтондун дайыжар хөдө-лишкннерин агартырып орал-дышкан. Иччалыдаж чак бугу-рузунун политиканын хамык-

ларынын митингизине вьет-нам удурутук чүе чугалаан болган мила совет специа-листтерин аштыкы беким-биле үнелзөн, Оларын маадырлыг болган ак сепкилдер күш-ажылыг пролетария интерна-ционалынын болган совет-вьетнам бузулбас найралдыг толаргай келергезишкн бол-уп турар деп, ол айткан. Электростанцияны Совет Эм-чилин эртем-техниктиг дет-кимчези-биле дерип турар.

Аянда эш удуз «Хоань» электри белиринин тудугу-жу

англиннарга кедергей аар үлгү-чүктөшкн болуп, күш-ажыл кижилерин амы-рал дөңсөш кудуудыг турарын Г. Макленнан демдэгеш.

Америк адролуг чаа ракеталарын Барын Европанын турттарыга, маадырлар бид-дигер хейр-аймактыг азы АКШ-тын болган НАТО-нун уартачыларын палын тай-был херезге кедергей ашыл-дыг болуп турар деп, ол айт-кан.

ЛОНДОН. (СЭТА). Вели-корбритания Коммунист-партиянын ВКП-ин чыгы-не секретари Г. Макленнан Лондон хоорайга чүе чуга-лаан болган М. Тэтчерин кон-сервативтик палатанын чога-лаау политиканын шыгыг тур-гашкан. Ол политиканы уду-р демселди улам-на илеп-кейжеринче чурттуу күш-ажылч бугу чогул ол кий-гырган. Тэтчерин чыгаанын «шыгыш камнаа» дээр чо-га удуз эконимиктиг бөдүн

англиннарга кедергей аар үлгү-чүктөшкн болуп, күш-ажыл кижилерин амы-рал дөңсөш кудуудыг турарын Г. Макленнан демдэгеш.

Америк адролуг чаа ракеталарын Барын Европанын турттарыга, маадырлар бид-дигер хейр-аймактыг азы АКШ-тын болган НАТО-нун уартачыларын палын тай-был херезге кедергей ашыл-дыг болуп турар деп, ол айт-кан.

ЛОНДОН. (СЭТА). Вели-корбритания Коммунист-партиянын ВКП-ин чыгы-не секретари Г. Макленнан Лондон хоорайга чүе чуга-лаан болган М. Тэтчерин кон-сервативтик палатанын чога-лаау политиканын шыгыг тур-гашкан. Ол политиканы уду-р демселди улам-на илеп-кейжеринче чурттуу күш-ажылч бугу чогул ол кий-гырган. Тэтчерин чыгаанын «шыгыш камнаа» дээр чо-га удуз эконимиктиг бөдүн

англиннарга кедергей аар үлгү-чүктөшкн болуп, күш-ажыл кижилерин амы-рал дөңсөш кудуудыг турарын Г. Макленнан демдэгеш.

Америк адролуг чаа ракеталарын Барын Европанын турттарыга, маадырлар бид-дигер хейр-аймактыг азы АКШ-тын болган НАТО-нун уартачыларын палын тай-был херезге кедергей ашыл-дыг болуп турар деп, ол айт-кан.

ЛОНДОН. (СЭТА). Вели-корбритания Коммунист-партиянын ВКП-ин чыгы-не секретари Г. Макленнан Лондон хоорайга чүе чуга-лаан болган М. Тэтчерин кон-сервативтик палатанын чога-лаау политиканын шыгыг тур-гашкан. Ол политиканы уду-р демселди улам-на илеп-кейжеринче чурттуу күш-ажылч бугу чогул ол кий-гырган. Тэтчерин чыгаанын «шыгыш камнаа» дээр чо-га удуз эконимиктиг бөдүн

англиннарга кедергей аар үлгү-чүктөшкн болуп, күш-ажыл кижилерин амы-рал дөңсөш кудуудыг турарын Г. Макленнан демдэгеш.

Америк адролуг чаа ракеталарын Барын Европанын турттарыга, маадырлар бид-дигер хейр-аймактыг азы АКШ-тын болган НАТО-нун уартачыларын палын тай-был херезге кедергей ашыл-дыг болуп турар деп, ол айт-кан.

ЛОНДОН. (СЭТА). Вели-корбритания Коммунист-партиянын ВКП-ин чыгы-не секретари Г. Макленнан Лондон хоорайга чүе чуга-лаан болган М. Тэтчерин кон-сервативтик палатанын чога-лаау политиканын шыгыг тур-гашкан. Ол политиканы уду-р демселди улам-на илеп-кейжеринче чурттуу күш-ажылч бугу чогул ол кий-гырган. Тэтчерин чыгаанын «шыгыш камнаа» дээр чо-га удуз эконимиктиг бөдүн

англиннарга кедергей аар үлгү-чүктөшкн болуп, күш-ажыл кижилерин амы-рал дөңсөш кудуудыг турарын Г. Макленнан демдэгеш.

Америк адролуг чаа ракеталарын Барын Европанын турттарыга, маадырлар бид-дигер хейр-аймактыг азы АКШ-тын болган НАТО-нун уартачыларын палын тай-был херезге кедергей ашыл-дыг болуп турар деп, ол айт-кан.

ЛОНДОН. (СЭТА). Вели-корбритания Коммунист-партиянын ВКП-ин чыгы-не секретари Г. Макленнан Лондон хоорайга чүе чуга-лаан болган М. Тэтчерин кон-сервативтик палатанын чога-лаау политиканын шыгыг тур-гашкан. Ол политиканы уду-р демселди улам-на илеп-кейжеринче чурттуу күш-ажылч бугу чогул ол кий-гырган. Тэтчерин чыгаанын «шыгыш камнаа» дээр чо-га удуз эконимиктиг бөдүн

англиннарга кедергей аар үлгү-чүктөшкн болуп, күш-ажыл кижилерин амы-рал дөңсөш кудуудыг турарын Г. Макленнан демдэгеш.

Америк адролуг чаа ракеталарын Барын Европанын турттарыга, маадырлар бид-дигер хейр-аймактыг азы АКШ-тын болган НАТО-нун уартачыларын палын тай-был херезге кедергей ашыл-дыг болуп турар деп, ол айт-кан.

ЛОНДОН. (СЭТА). Вели-корбритания Коммунист-партиянын ВКП-ин чыгы-не секретари Г. Макленнан Лондон хоорайга чүе чуга-лаан болган М. Тэтчерин кон-сервативтик палатанын чога-лаау политиканын шыгыг тур-гашкан. Ол политиканы уду-р демселди улам-на илеп-кейжеринче чурттуу күш-ажылч бугу чогул ол кий-гырган. Тэтчерин чыгаанын «шыгыш камнаа» дээр чо-га удуз эконимиктиг бөдүн

англиннарга кедергей аар үлгү-чүктөшкн болуп, күш-ажыл кижилерин амы-рал дөңсөш кудуудыг турарын Г. Макленнан демдэгеш.

Америк адролуг чаа ракеталарын Барын Европанын турттарыга, маадырлар бид-дигер хейр-аймактыг азы АКШ-тын болган НАТО-нун уартачыларын палын тай-был херезге кедергей ашыл-дыг болуп турар деп, ол айт-кан.

ЛОНДОН. (СЭТА). Вели-корбритания Коммунист-партиянын ВКП-ин чыгы-не секретари Г. Макленнан Лондон хоорайга чүе чуга-лаан болган М. Тэтчерин кон-сервативтик палатанын чога-лаау политиканын шыгыг тур-гашкан. Ол политиканы уду-р демселди улам-на илеп-кейжеринче чурттуу күш-ажылч бугу чогул ол кий-гырган. Тэтчерин чыгаанын «шыгыш камнаа» дээр чо-га удуз эконимиктиг бөдүн

англиннарга кедергей аар үлгү-чүктөшкн болуп, күш-ажыл кижилерин амы-рал дөңсөш кудуудыг турарын Г. Макленнан демдэгеш.

Америк адролуг чаа ракеталарын Барын Европанын турттарыга, маадырлар бид-дигер хейр-аймактыг азы АКШ-тын болган НАТО-нун уартачыларын палын тай-был херезге кедергей ашыл-дыг болуп турар деп, ол айт-кан.

ЛОНДОН. (СЭТА). Вели-корбритания Коммунист-партиянын ВКП-ин чыгы-не секретари Г. Макленнан Лондон хоорайга чүе чуга-лаан болган М. Тэтчерин кон-сервативтик палатанын чога-лаау политиканын шыгыг тур-гашкан. Ол политиканы уду-р демселди улам-на илеп-кейжеринче чурттуу күш-ажылч бугу чогул ол кий-гырган. Тэтчерин чыгаанын «шыгыш камнаа» дээр чо-га удуз эконимиктиг бөдүн

англиннарга кедергей аар үлгү-чүктөшкн болуп, күш-ажыл кижилерин амы-рал дөңсөш кудуудыг турарын Г. Макленнан демдэгеш.

Америк адролуг чаа ракеталарын Барын Европанын турттарыга, маадырлар бид-дигер хейр-аймактыг азы АКШ-тын болган НАТО-нун уартачыларын палын тай-был херезге кедергей ашыл-дыг болуп турар деп, ол айт-кан.

ЛОНДОН. (СЭТА). Вели-корбритания Коммунист-партиянын ВКП-ин чыгы-не секретари Г. Макленнан Лондон хоорайга чүе чуга-лаан болган М. Тэтчерин кон-сервативтик палатанын чога-лаау политиканын шыгыг тур-гашкан. Ол политиканы уду-р демселди улам-на илеп-кейжеринче чурттуу күш-ажылч бугу чогул ол кий-гырган. Тэтчерин чыгаанын «шыгыш камнаа» дээр чо-га удуз эконимиктиг бөдүн

англиннарга кедергей аар үлгү-чүктөшкн болуп, күш-ажыл кижилерин амы-рал дөңсөш кудуудыг турарын Г. Макленнан демдэгеш.

Америк адролуг чаа ракеталарын Барын Европанын турттарыга, маадырлар бид-дигер хейр-аймактыг азы АКШ-тын болган НАТО-нун уартачыларын палын тай-был херезге кедергей ашыл-дыг болуп турар деп, ол айт-кан.

ЛОНДОН. (СЭТА). Вели-корбритания Коммунист-партиянын ВКП-ин чыгы-не секретари Г. Макленнан Лондон хоорайга чүе чуга-лаан болган М. Тэтчерин кон-сервативтик палатанын чога-лаау политиканын шыгыг тур-гашкан. Ол политиканы уду-р демселди улам-на илеп-кейжеринче чурттуу күш-ажылч бугу чогул ол кий-гырган. Тэтчерин чыгаанын «шыгыш камнаа» дээр чо-га удуз эконимиктиг бөдүн

англиннарга кедергей аар үлгү-чүктөшкн болуп, күш-ажыл кижилерин амы-рал дөңсөш кудуудыг турарын Г. Макленнан демдэгеш.

Америк адролуг чаа ракеталарын Барын Европанын турттарыга, маадырлар бид-дигер хейр-аймактыг азы АКШ-тын болган НАТО-нун уартачыларын палын тай-был херезге кедергей ашыл-дыг болуп турар деп, ол айт-кан.

ЛОНДОН. (СЭТА). Вели-корбритания Коммунист-партиянын ВКП-ин чыгы-не секретари Г. Макленнан Лондон хоорайга чүе чуга-лаан болган М. Тэтчерин кон-сервативтик палатанын чога-лаау политиканын шыгыг тур-гашкан. Ол политиканы уду-р демселди улам-на илеп-кейжеринче чурттуу күш-ажылч бугу чогул ол кий-гырган. Тэтчерин чыгаанын «шыгыш камнаа» дээр чо-га удуз эконимиктиг бөдүн

англиннарга кедергей аар үлгү-чүктөшкн болуп, күш-ажыл кижилерин амы-рал дөңсөш кудуудыг турарын Г. Макленнан демдэгеш.

Америк адролуг чаа ракеталарын Барын Европанын турттарыга, маадырлар бид-дигер хейр-аймактыг азы АКШ-тын болган НАТО-нун уартачыларын палын тай-был херезге кедергей ашыл-дыг болуп турар деп, ол айт-кан.

Москвадан Кремль-Бистин Төрүн түтүштүмүз тегиз-уңу улут тураскалы, орус армиясы архитектурасын болгон уран чүдүлүш шыгарганга чогаалдыгымыздыр.

Чүс-чүс мун совет кийилер болгон даштык аалчылар чыл бүрдө Москвадан Кремльге кээп, оңу төгүлүг болгон архитектуралык чүдүлүшүн сонуурган көрүп турар.

ЧУРУКТА: Хаан-коңга — Кремльдин кайгычык созуу чүдүлүшүнүн барзасы Иван Великийдин коңга мезгилдери болгон турган черинде даш дө-жөктө Хаан-коңганын тургус-кан. Дегелейде бар бүгү коңгалардан артык улут оң коңганын хой муң кичи хун бүрдө-лө сонуурган көрүп турар. Коңганын деизин 12 муң пуд азы 200 тонна. Оңу чүдө бу-зүлүдүзү бэзи 115 тонна. Шуткулда мастери Иван Мо-торин болгон оңу огул Ми-хайла 1733—1735 чылдарда оңу улут коңганын шуткул кут-кайнар.

В. СОБОЛЕВИН, А. ЧУМЧЕВТУН фотоу. (СЭТА-ның фотохроникасы).

ЫНАКШЫЛЫЧЕР, УРУГЛАР

Педагогика болгон чер ажы-лы. Оңу ийи мергежл чыгыс болуп, Е. Судареванын ажыл-амыдыралы аларган. Бө-дөний урууларын күш-ажы кижизилдигинин ай-тырынын агроном сонуурган турган. Кусталино ортукмашкозанын ажылдарын анаа сүмөлдөн, педагогика институт-дун оң бот-өөрөлдө-биле дөзүп ап, ийи мергежлди чыгып алган.

Оңу улутканы бүдүрүлгө бригадалык совхозтун кезе бо-лур берген болгон оңу ажылы агрономия эртеминин пегелде-лери баугар тургустунган. Уруулар, оолдарын ажылда-лында 50 гектар шөлдү аны-лаан. Анаа олар практика кы-рынга таражанын мергежи-лини шынгайып ап туралар. А колда чүсө шочкачыларын ажынып түнөйлө. Оларын тарып, холубиле ажаап өстүр-гөн дүдүлү колхозтун шыгжа-мырынче кирер. Төрөн кол-

хозуңуң ийи херөөгө үлүүн кийиштирип турарына уру-лар чоргаларылар. Ол-оларга өөрүшкү. Кусталиноң оолдар, кыстарынын бө күзүн ажаап алган дүдүлү оо-лостун кезе ажыл-агый дегел-генине салыры көрдүгөн.

Е. Судареванын өөртекени доозукчулары чыгып-на кө-дөгө ажылдаары-биле артын каап туралар. Колхозтун доозукчуларынын оңу олар со-луп туралар.

М. АМАЕВ, СЭТА-ның корр. Калинин областы, Ушумино.

дугар кичөөлүн өрттирип ки-рениниң бетинде, Галина Се-меновна маңа жобона дөзүп олутуп каан. Чимистиг аба-нын дотландып ам азда ден-ишкен-даа чүсө дөг, аныккыштар үнүп турар. Институт дооза-кы, төрөп черинге ажылдаары-биле аңа чыгып келген аныккыш башка ба-за-ла дүржүлгө башкынын арга-дуржугуларын өөренип чуга-аж.

Чаз ажылдап келгендерге кичөөгөй мында улут. Кичөө эртеринин шактары оларга таарымчалык кылдыр тур-гускан. Бө кезе школага лингафон кайгынып өскө-лөп мурнай тургустун дөзөп. Сугра болгон Чамаска он-биле каң ажылдап келген үе-чеге өөрү оларын ажыл-дап, чурттаарына таарымча-лык байдалды тургузар хө-чөгөр мында алдынын тур-арын дораа эскерип каанар. Кым дузалат ажыл-агыйлыг

болускаары, кезе Советтен алгын үр хуусаалыг чөдө-биле бажын гудар материал-дарын, мал-маганын салып ап болур. Огодог участоктары оларга аныккыш берил турар. Аныккыш бажыларын боттары-ның бажыларын амыккышка чөк, мындага бола оларын чурттап турар шөлдү оң-төөнүң келечтигине, чырык болгон олар чүдүлүшү дө-лө өртөн төлөп турар. Оларын күш-ажылынын маңа эркек-чугулазын бажылар дораа-бинин каанар.

Районун бажылар кол-лективтеринде мында чаагай чачыл бар: түс черини шко-лаларын бажылары Баш-кынын хунуңе школа дөвө-көөгөйне мыштар олутурт. Оң сачыгаштар дараалында ча-зын-на погардып келер.

Н. БАРСКИЙ, СЭТА-ның корр. Хачмас, Азербайжан ССР.

ХАЙЫРАЛЫГЫРЫ

Көдөдө дөрганның байдалы хоорайда экиннинден оран-чок кошкы дээрн билдирер. Кызылдан бүдүрүлгө-биле бо-ла сонуурган кезе бө-лөп мен, мында дээр кезер, ээр, жепээр дээр чүдү-бүрү, хой азын станоктар бар. А бисте чүдө чыгыс экн эленис—ды-гый агаар-биле ажаалдар улут «маскавны». Шанадагы мында «коб»-биле шуут хы-нычкестин турдуусу: чөрү-ат-биле домей, чадажыкаар сен, а чамдыкта бажыныкка чыгыс дээр, хой уга каш удаа динилдирер. Чогу-на харын аныккыш Март-оолдун баштактары турганы ол ый-наан: ам бэзи чамдыкта кел-дирер кааптар кичи болгой сөй, бо эт сени алап келдир кылмы каар боор. Ам дээр-чөсө дээр бис, чаз молотка бүгү шарошанын маргалаа-лыг мергежилгенин кылтып болгой бис: ажылды каан се-ренги харжаан бичин-даа уруейн, чыгыс каккаш-ла хаалар.

Дарганның ажылында бир онзагай чүдү бар, ону билер кийилер ховар боор. Каным-даа экн канакчы хары уга ийн электрод-биле ажылдап шыдаас токар этногунга ийн кезекти хары уга тоду-ра бербес. а дарганда ы-дыг арга бар. Оң хөрүкө чо-гып, ийн азыс, он шаа кезекти хары уга суккаш, оларын кызылдан барылаалар, уруу-суруурун ап, соп болур. Чы-гыштан кызылдар үнөп үе-би.

(Төңүзү. Эгеи № 227, 228 «Шында»).

(Дарганның демдегелдеринден)

ле хары уга экиннинден үсүн деңиз санал көртүр даан, мычтанга инитин-биле хой үе-ин камнап ап, планнарым ажыр күсүдөр, а мында бол-ганда экн төлөвирин ап болур шыжакыл.

Мергежл бүрүзү кижиниң ийи байдалына бир-ле исти арттырар деп билер мен. Чи-жээ, анаа-ла кылшаттар чор-раш, кандыг-бир демир ка-а-рүп каанымда, ону каа, кан-чаар ажылдап болурун болай бээр мен. Азы бир-ле чүвени канчаар кылган сонуургаар, оң артамын тыыксаар, сондаа ажылыңа ону ажылдаксаар сен.

Дарганның ажылы көрү-зүп турган, чамдыкта оңу чүдө даштыкы байдалын, кес-кү таласын бижир, чамдыкта харын-даа хөөрдө кааптар болгулар. Биз чүдө-ле чөк дээр: ийн метр чыгыс ууңу, чу-дурк дөг мөчөк шыганаарлыг дараан, кичи шыдаар арга чөк иңг, карак чычырмаштар чаштанчылар, чаным дег даш-шын... Шын харын, дарганында кайгычык улут, мөгө кижилер бар-ла. Бича-ла-даа муң-муң дарганын аразында мында чачынар шоолуг хой азыс. Мен он-он дарганын, дузалакчылар-биле калы ажылдап келдим, олар-ын аразынан Сергей Молян биле Виктор Кри-вополжик ийн-ле харын майык апарган ову-ко-вирге таарып турган боор. Бича-ла-даа даганы хөндүрө

тыртып каар кижиге таарым-лаан мен. Онзагай улут—куш-тун ам херээ чок аларган (якы-бүрү дузалат меха-низмдер көүдөзүн), мычла-лаа дарган куштук боорга экн болбайн: А кол-ла чүсө—шы-дамкайы, бөлөн турбай чу-гуула.

А шымзэ-дааш дээр, ар-галды-ла болза, мырнай тур-баан болза экн чүдүлдер-дир. Арыг агаар кинир содуулар вентиляторуусу мырнай шы-даан арга чок шыггар, дажып туруп берген. Хөөкү-нүн шаа келгени ол. Эштерим-биле оңу эртер хулар втулка-зын шарикопальниктер-би-ле солуп, эде кылмы, тургу-зуп алдымыс. Кандаар силер, ча-гайын—сагым-сеткиге, нерви-гедиз-ла аларган. Оттут чаш-тынчыларга хамаарыштыр ба-за-ла ыңча деп болур. Эртен-ги азы кезеккин имиртине хажымыштар көрүп турар болза, мараш-ла харын: мас-ка-дож кыгыраар, дин дээр, чөр сиринейип турар, чүс-чүс чаштанчылар кызылдан чаш-тап турар. Бича-ла-даа демир-ге чаштанчылар көстүп хөр болза, ол багай демектир, ол хөдүр эрттир кызып, харын-даа өрткөңгө эгелзени ол, оң брэк үнүп болур. Оң алгыда ма-га-бот, хөп-сын өрттөңгө болгой.

Бурун шагын калды-ла-бар элп—оттук-даа, бижек-даа джжж—көргөш, кайгал болгон олутурулар сен. Эс-шевер кичи шад-ла чок, эт

амгы ээинден оранчок улут назым, ол аңа азыннан азы кырган-аңызыннан дам-чыл келген, эт ону кылган кичи дугайында сактышынын шыгжал чоруу. А оң чара-жын, шевирин, энтин. Кандыг алдын холду ону соп, таптап, кичил, шуткул турган чүсө. Итирбени көрбөс бе, мырнай туудуштурган тик чок, а кайы хире уран эң, долган каан-дыр. Чок, мен каан-даа шы-чаар кылмы шыдаас боор мен. А мында хуулаазын үс-шевериниң бөдүм көргөш, ды-наш-дыр мен. Чаз-Халге Ана ашкын кылган бижиктери сурагыш турар. Урубуге чур-тап чораш бир дарган чөвүр-дө биле бойдан хөп кылмы э-лгн, кайгымаң чараш дүрү-лөп шуткул чораш дээр. А сен оларын ыңалы уран мер-гежилни сонуургаар, олардан өөренип албаан. Ам келген, чүдө халактарын артың.

Дарган халактын, он чөл харым турган, бо болзаны артамын. Кандыг эртемниң, мергежилди кийилер чөгу-ла. А мөгө дарганына дээрде салымды-дыр, хайбаралыг ырым-дыр деп болон чоруу мен. Педиституттун ийн фа-культетин дооскааным-да, ке-жээлдерде Чаз-Хал школазын кичээлдер эртерип турарым-да ол ырымга аныккыш тур-ар шыккан. Шың-ла харын Хаан-үгөр-боо шуткул нагабан сен, бича-лаа дагалат шыдаас сен, мычла-лаа сөн элөтсө-биле үдүп ийи херекте пе-межиң чорууру өөрүшкү азыс бе?

К. ЛОПСАН.

ОКТАБРЬ

4. ВТОРНИК

БИРГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН

8.00—«Уе». 8.40 — Эртенги гимнастика. 8.55—Эртен-неп-терелдиги. 9.05 — «Ан-корукчулар клубу». 9.10 — «Ан-корукчулар клубу». 9.15 — «Ан-корукчулар клубу». 9.20 — «Ан-корукчулар клубу». 9.25 — «Ан-корукчулар клубу». 9.30 — «Ан-корукчулар клубу». 9.35 — «Ан-корукчулар клубу». 9.40 — «Ан-корукчулар клубу». 9.45 — «Ан-корукчулар клубу». 9.50 — «Ан-корукчулар клубу». 9.55 — «Ан-корукчулар клубу». 10.00 — «Ан-корукчулар клубу». 10.05 — «Ан-корукчулар клубу». 10.10 — «Ан-корукчулар клубу». 10.15 — «Ан-корукчулар клубу». 10.20 — «Ан-корукчулар клубу». 10.25 — «Ан-корукчулар клубу». 10.30 — «Ан-корукчулар клубу». 10.35 — «Ан-корукчулар клубу». 10.40 — «Ан-корукчулар клубу». 10.45 — «Ан-корукчулар клубу». 10.50 — «Ан-корукчулар клубу». 10.55 — «Ан-корукчулар клубу». 11.00 — «Ан-корукчулар клубу». 11.05 — «Ан-корукчулар клубу». 11.10 — «Ан-корукчулар клубу». 11.15 — «Ан-корукчулар клубу». 11.20 — «Ан-корукчулар клубу». 11.25 — «Ан-корукчулар клубу». 11.30 — «Ан-корукчулар клубу». 11.35 — «Ан-корукчулар клубу». 11.40 — «Ан-корукчулар клубу». 11.45 — «Ан-корукчулар клубу». 11.50 — «Ан-корукчулар клубу». 11.55 — «Ан-корукчулар клубу». 12.00 — «Ан-корукчулар клубу». 12.05 — «Ан-корукчулар клубу». 12.10 — «Ан-корукчулар клубу». 12.15 — «Ан-корукчулар клубу». 12.20 — «Ан-корукчулар клубу». 12.25 — «Ан-корукчулар клубу». 12.30 — «Ан-корукчулар клубу». 12.35 — «Ан-корукчулар клубу». 12.40 — «Ан-корукчулар клубу». 12.45 — «Ан-корукчулар клубу». 12.50 — «Ан-корукчулар клубу». 12.55 — «Ан-корукчулар клубу». 13.00 — «Ан-корукчулар клубу». 13.05 — «Ан-корукчулар клубу». 13.10 — «Ан-корукчулар клубу». 13.15 — «Ан-корукчулар клубу». 13.20 — «Ан-корукчулар клубу». 13.25 — «Ан-корукчулар клубу». 13.30 — «Ан-корукчулар клубу». 13.35 — «Ан-корукчулар клубу». 13.40 — «Ан-корукчулар клубу». 13.45 — «Ан-корукчулар клубу». 13.50 — «Ан-корукчулар клубу». 13.55 — «Ан-корукчулар клубу». 14.00 — «Ан-корукчулар клубу». 14.05 — «Ан-корукчулар клубу». 14.10 — «Ан-корукчулар клубу». 14.15 — «Ан-корукчулар клубу». 14.20 — «Ан-корукчулар клубу». 14.25 — «Ан-корукчулар клубу». 14.30 — «Ан-корукчулар клубу». 14.35 — «Ан-корукчулар клубу». 14.40 — «Ан-корукчулар клубу». 14.45 — «Ан-корукчулар клубу». 14.50 — «Ан-корукчулар клубу». 14.55 — «Ан-корукчулар клубу». 15.00 — «Ан-корукчулар клубу». 15.05 — «Ан-корукчулар клубу». 15.10 — «Ан-корукчулар клубу». 15.15 — «Ан-корукчулар клубу». 15.20 — «Ан-корукчулар клубу». 15.25 — «Ан-корукчулар клубу». 15.30 — «Ан-корукчулар клубу». 15.35 — «Ан-корукчулар клубу». 15.40 — «Ан-корукчулар клубу». 15.45 — «Ан-корукчулар клубу». 15.50 — «Ан-корукчулар клубу». 15.55 — «Ан-корукчулар клубу». 16.00 — «Ан-корукчулар клубу». 16.05 — «Ан-корукчулар клубу». 16.10 — «Ан-корукчулар клубу». 16.15 — «Ан-корукчулар клубу». 16.20 — «Ан-корукчулар клубу». 16.25 — «Ан-корукчулар клубу». 16.30 — «Ан-корукчулар клубу». 16.35 — «Ан-корукчулар клубу». 16.40 — «Ан-корукчулар клубу». 16.45 — «Ан-корукчулар клубу». 16.50 — «Ан-корукчулар клубу». 16.55 — «Ан-корукчулар клубу». 17.00 — «Ан-корукчулар клубу». 17.05 — «Ан-корукчулар клубу». 17.10 — «Ан-корукчулар клубу». 17.15 — «Ан-корукчулар клубу». 17.20 — «Ан-корукчулар клубу». 17.25 — «Ан-корукчулар клубу». 17.30 — «Ан-корукчулар клубу». 17.35 — «Ан-корукчулар клубу». 17.40 — «Ан-корукчулар клубу». 17.45 — «Ан-корукчулар клубу». 17.50 — «Ан-корукчулар клубу». 17.55 — «Ан-корукчулар клубу». 18.00 — «Ан-корукчулар клубу». 18.05 — «Ан-корукчулар клубу». 18.10 — «Ан-корукчулар клубу». 18.15 — «Ан-корукчулар клубу». 18.20 — «Ан-корукчулар клубу». 18.25 — «Ан-корукчулар клубу». 18.30 — «Ан-корукчулар клубу». 18.35 — «Ан-корукчулар клубу». 18.40 — «Ан-корукчулар клубу». 18.45 — «Ан-корукчулар клубу». 18.50 — «Ан-корукчулар клубу». 18.55 — «Ан-корукчулар клубу». 19.00 — «Ан-корукчулар клубу». 19.05 — «Ан-корукчулар клубу». 19.10 — «Ан-корукчулар клубу». 19.15 — «Ан-корукчулар клубу». 19.20 — «Ан-корукчулар клубу». 19.25 — «Ан-корукчулар клубу». 19.30 — «Ан-корукчулар клубу». 19.35 — «Ан-корукчулар клубу». 19.40 — «Ан-корукчулар клубу». 19.45 — «Ан-корукчулар клубу». 19.50 — «Ан-корукчулар клубу». 19.55 — «Ан-корукчулар клубу». 20.00 — «Ан-корукчулар клубу». 20.05 — «Ан-корукчулар клубу». 20.10 — «Ан-корукчулар клубу». 20.15 — «Ан-корукчулар клубу». 20.20 — «Ан-корукчулар клубу». 20.25 — «Ан-корукчулар клубу». 20.30 — «Ан-корукчулар клубу». 20.35 — «Ан-корукчулар клубу». 20.40 — «Ан-корукчулар клубу». 20.45 — «Ан-корукчулар клубу». 20.50 — «Ан-корукчулар клубу». 20.55 — «Ан-корукчулар клубу». 21.00 — «Ан-корукчулар клубу». 21.05 — «Ан-корукчулар клубу». 21.10 — «Ан-корукчулар клубу». 21.15 — «Ан-корукчулар клубу». 21.20 — «Ан-корукчулар клубу». 21.25 — «Ан-корукчулар клубу». 21.30 — «Ан-корукчулар клубу». 21.35 — «Ан-корукчулар клубу». 21.40 — «Ан-корукчулар клубу». 21.45 — «Ан-корукчулар клубу». 21.50 — «Ан-корукчулар клубу». 21.55 — «Ан-корукчулар клубу». 22.00 — «Ан-корукчулар клубу». 22.05 — «Ан-корукчулар клубу». 22.10 — «Ан-корукчулар клубу». 22.15 — «Ан-корукчулар клубу». 22.20 — «Ан-корукчулар клубу». 22.25 — «Ан-корукчулар клубу». 22.30 — «Ан-корукчулар клубу». 22.35 — «Ан-корукчулар клубу». 22.40 — «Ан-корукчулар клубу». 22.45 — «Ан-корукчулар клубу». 22.50 — «Ан-корукчулар клубу». 22.55 — «Ан-корукчулар клубу». 23.00 — «Ан-корукчулар клубу». 23.05 — «Ан-корукчулар клубу». 23.10 — «Ан-корукчулар клубу». 23.15 — «Ан-корукчулар клубу». 23.20 — «Ан-корукчулар клубу». 23.25 — «Ан-корукчулар клубу». 23.30 — «Ан-корукчулар клубу». 23.35 — «Ан-корукчулар клубу». 23.40 — «Ан-корукчулар клубу». 23.45 — «Ан-корукчулар клубу». 23.50 — «Ан-корукчулар клубу». 23.55 — «Ан-корукчулар клубу». 24.00 — «Ан-корукчулар клубу». 24.05 — «Ан-корукчулар клубу». 24.10 — «Ан-корукчулар клубу». 24.15 — «Ан-корукчулар клубу». 24.20 — «Ан-корукчулар клубу». 24.25 — «Ан-корукчулар клубу». 24.30 — «Ан-корукчулар клубу». 24.35 — «Ан-корукчулар клубу». 24.40 — «Ан-корукчулар клубу». 24.45 — «Ан-корукчулар клубу». 24.50 — «Ан-корукчулар клубу». 24.55 — «Ан-корукчулар клубу». 25.00 — «Ан-корукчулар клубу». 25.05 — «Ан-корукчулар клубу». 25.10 — «Ан-корукчулар клубу». 25.15 — «Ан-корукчулар клубу». 25.20 — «Ан-корукчулар клубу». 25.25 — «Ан-корукчулар клубу». 25.30 — «Ан-корукчулар клубу». 25.35 — «Ан-корукчулар клубу». 25.40 — «Ан-корукчулар клубу». 25.45 — «Ан-корукчулар клубу». 25.50 — «Ан-корукчулар клубу». 25.55 — «Ан-корукчулар клубу». 26.00 — «Ан-корукчулар клубу». 26.05 — «Ан-корукчулар клубу». 26.10 — «Ан-корукчулар клубу». 26.15 — «Ан-корукчулар клубу». 26.20 — «Ан-корукчулар клубу». 26.25 — «Ан-корукчулар клубу». 26.30 — «Ан-корукчулар клубу». 26.35 — «Ан-корукчулар клубу». 26.40 — «Ан-корукчулар клубу». 26.45 — «Ан-корукчулар клубу». 26.50 — «Ан-корукчулар клубу». 26.55 — «Ан-корукчулар клубу». 27.00 — «Ан-корукчулар клубу». 27.05 — «Ан-корукчулар клубу». 27.10 — «Ан-корукчулар клубу». 27.15 — «Ан-корукчулар клубу». 27.20 — «Ан-корукчулар клубу». 27.25 — «Ан-корукчулар клубу». 27.30 — «Ан-корукчулар клубу». 27.35 — «Ан-корукчулар клубу». 27.40 — «Ан-корукчулар клубу». 27.45 — «Ан-корукчулар клубу». 27.50 — «Ан-корукчулар клубу». 27.55 — «Ан-корукчулар клубу». 28.00 — «Ан-корукчулар клубу». 28.05 — «Ан-корукчулар клубу». 28.10 — «Ан-корукчулар клубу». 28.15 — «Ан-корукчулар клубу». 28.20 — «Ан-корукчулар клубу». 28.25 — «Ан-корукчулар клубу». 28.30 — «Ан-корукчулар клубу». 28.35 — «Ан-корукчулар клубу». 28.40 — «Ан-корукчулар клубу». 28.45 — «Ан-корукчулар клубу». 28.50 — «Ан-корукчулар клубу». 28.55 — «Ан-корукчулар клубу». 29.00 — «Ан-корукчулар клубу». 29.05 — «Ан-корукчулар клубу». 29.10 — «Ан-корукчулар клубу». 29.15 — «Ан-корукчулар клубу». 29.20 — «Ан-корукчулар клубу». 29.25 — «Ан-корукчулар клубу». 29.30 — «Ан-корукчулар клубу». 29.35 — «Ан-корукчулар клубу». 29.40 — «Ан-корукчулар клубу». 29.45 — «Ан-корукчулар клубу». 29.50 — «Ан-корукчулар клубу». 29.55 — «Ан-корукчулар клубу». 30.00 — «Ан-корукчулар клубу». 30.05 — «Ан-корукчулар клубу». 30.10 — «Ан-корукчулар клубу». 30.15 — «Ан-корукчулар клубу». 30.20 — «Ан-корукчулар клубу». 30.25 — «Ан-корукчулар клубу». 30.30 — «Ан-корукчулар клубу». 30.35 — «Ан-корукчулар клубу». 30.40 — «Ан-корукчулар клубу». 30.45 — «Ан-корукчулар клубу». 30.50 — «Ан-корукчулар клубу». 30.55 — «Ан-корукчулар клубу». 31.00 — «Ан-корукчулар клубу». 31.05 — «Ан-корукчулар клубу». 31.10 — «Ан-корукчулар клубу». 31.15 — «Ан-корукчулар клубу». 31.20 — «Ан-корукчулар клубу». 31.25 — «Ан-корукчулар клубу». 31.30 — «Ан-корукчулар клубу». 31.35 — «Ан-корукчулар клубу». 31.40 — «Ан-корукчулар клубу». 31.45 — «Ан-корукчулар клубу». 31.50 — «Ан-корукчулар клубу». 31.55 — «Ан-корукчулар клубу». 32.00 — «Ан-корукчулар клубу». 32.05 — «Ан-корукчулар клубу». 32.10 — «Ан-корукчулар клубу». 32.15 — «Ан-корукчулар клубу». 32.20 — «Ан-корукчулар клубу». 32.25 — «Ан-корукчулар клубу». 32.30 — «Ан-корукчулар клубу». 32.35 — «Ан-корукчулар клубу». 32.40 — «Ан-корукчулар клубу». 32.45 — «Ан-корукчулар клубу». 32.50 — «Ан-корукчулар клубу». 32.55 — «Ан-корукчулар клубу». 33.00 — «Ан-корукчулар клубу». 33.05 — «Ан-корукчулар клубу». 33.10 — «Ан-корукчулар клубу». 33.15 — «Ан-корукчулар клубу». 33.20 — «Ан-корукчулар клубу». 33.25 — «Ан-корукчулар клубу». 33.30 — «Ан-корукчулар клубу». 33.35 — «Ан-корукчулар клубу». 33.40 — «Ан-корукчулар клубу». 33.45 — «Ан-корукчулар клубу». 33.50 — «Ан-корукчулар клубу». 33.55 — «Ан-корукчулар клубу». 34.00 — «Ан-корукчулар клубу». 34.05 — «Ан-корукчулар клубу». 34.10 — «Ан-корукчулар клубу». 34.15 — «Ан-корукчулар клубу». 34.20 — «Ан-корукчулар клубу». 34.25 — «Ан-корукчулар клубу». 34.30 — «Ан-корукчулар клубу». 34.35 — «Ан-корукчулар клубу». 34.40 — «Ан-корукчулар клубу». 34.45 — «Ан-корукчулар клубу». 34.50 — «Ан-корукчулар клубу». 34.55 — «Ан-корукчулар клубу». 35.00 — «Ан-корукчулар клубу». 35.05 — «Ан-корукчулар клубу». 35.10 — «Ан-корукчулар клубу». 35.15 — «Ан-корукчулар клубу». 35.20 — «Ан-корукчулар клубу». 35.25 — «Ан-корукчулар клубу». 35.30 — «Ан-корукчулар клубу». 35.35 — «Ан-корукчулар клубу». 35.40 — «Ан-корукчулар клубу». 35.45 — «Ан-корукчулар клубу». 35.50 — «Ан-корукчулар клубу». 35.55 — «Ан-корукчулар клубу». 36.00 — «Ан-корукчулар клубу». 36.05 — «Ан-корукчулар клубу». 36.10 — «Ан-корукчулар клубу». 36.15 — «Ан-корукчулар клубу». 36.20 — «Ан-корукчулар клубу». 36.25 — «Ан-корукчулар клубу». 36.30 — «Ан-корукчулар клубу». 36.35 — «Ан-корукчулар клубу». 36.40 — «Ан-корукчулар клубу». 36.45 — «Ан-корукчулар клубу». 36.50 — «Ан-корукчулар клубу». 36.55 — «Ан-корукчулар клубу». 37.00 — «Ан-корукчулар клубу». 37.05 — «Ан-корукчулар клубу». 37.10 — «Ан-корукчулар клубу». 37.15 — «Ан-корукчулар клубу». 37.20 — «Ан-корукчулар клубу». 37.25 — «Ан-корукчулар клубу». 37.30 — «Ан-корукчулар клубу». 37.35 — «Ан-корукчулар клубу». 37.40 — «Ан-корукчулар клубу». 37.45 — «Ан-корукчулар клубу». 37.50 — «Ан-корукчулар клубу». 37.55 — «Ан-корукчулар клубу». 38.00 — «Ан-корукчулар клубу». 38.05 — «Ан-корукчулар клубу». 38.10 — «Ан-корукчулар клубу». 38.15 — «Ан-корукчулар клубу». 38.20 — «Ан-корукчулар клубу». 38.25 — «Ан-корукчулар клубу». 38.30 — «Ан-корукчулар клубу». 38.35 — «Ан-корукчулар клубу». 38.40 — «Ан-корукчулар клубу». 38.45 — «Ан-корукчулар клубу». 38.50 — «Ан-корукчулар клубу». 38.55 — «Ан-корукчулар клубу». 39.00 — «Ан-корукчулар клубу». 39.05 — «Ан-корукчулар клубу». 39.10 — «Ан-корукчулар клубу». 39.15 — «Ан-корукчулар клубу». 39.20 — «Ан-корукчулар клубу». 39.25 — «Ан-корукчулар клубу». 39.30 — «Ан-корукчулар клубу». 39.35 — «Ан-корукчулар клубу». 39.40 — «Ан-корукчулар клубу». 39.45 — «Ан-корукчулар клубу». 39.50 — «Ан-корукчулар клубу». 39.55 — «Ан-корукчулар клубу». 40.00 — «Ан-корукчулар клубу». 40.05 — «Ан-корукчулар клубу». 40.10 — «Ан-корукчулар клубу». 40.15 — «Ан-корукчулар клубу». 40.20 — «Ан-корукчулар клубу». 40.25 — «Ан-корукчулар клубу». 40.30 — «Ан-корукчулар клубу». 40.35 — «Ан-корукчулар клубу». 40.40 — «Ан-корукчулар клубу». 40.45 — «Ан-корукчулар клубу». 40.50 — «Ан-корукчулар клубу». 40.55 — «Ан-корукчулар клубу». 41.00 — «Ан-корукчулар клубу». 41.05 — «Ан-корукчулар клубу». 41.10 — «Ан-корукчулар клубу». 41.